

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ризик фрагментації термінології. Для їх подолання впроваджено механізми узгодження - від відкритих дискусій на форумах до публікації стандартизованих глосаріїв (наприклад, "SceneTree" = "Дерево сцен").

Для покращення якості локалізації запропоновано такі заходи: впровадження системи автоматичної перевірки термінології в спеціалізованих інструментах, створення механізмів колективного обговорення складних термінів та введення посади редактора для фінального узгодження перекладів.

Дослідження підтвердило, що якісний переклад open-source документації вимагає не лише мовної компетентності, а й глибокого розуміння предметної області. Запропоновані підходи, включно з використанням потенціалу спільноти, можуть бути корисними для інших проєктів, що розвивають україномовну локалізацію.

Література:

1. Офіційна документація Godot Engine. URL: <https://docs.godotengine.org>
2. Український переклад Godot Docs. URL: <https://hosted.weblate.org/projects/godot-engine/-/uk/>

УДК 821.111-311.2.09Бронте:94(410)"18"

Д. Р. Савченко, студентка гр. 202-ФФ

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Наук. керівник – викладач Н. В. Роменська

РЕАЛІСТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОМАНІ ШАРЛОТТИ БРОНТЕ «ШЕРЛІ»: СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ АНГЛІЇ ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В СИСТЕМІ ОБРАЗІВ ТВОРУ

«Шерлі» – реалістичний роман, події якого відбуваються у першій декаді ХІХ століття в Англії – часів негараздів та важливих політичних змін. У цьому творі Шарлотта Бронте виходить за межі індивідуальних конфліктів і звертається до великих соціальних проблем.

Згідно із початковим задумом, роман повинен був зображати чартистський рух, але письменниця вирішила обійти цю тему і звернутися до недавньої історії Англії – до луддистського руху та епохи наполеонівських війн. Подібна зміна не понизила актуальності роману, «який створювався у період нового загострення класових протиріч у країні, і слова співчуття Шарлотти Бронте до луддитів співвідносилися до сотень тисяч її сучасників» [2].

Працюючи над романом, Шарлотта Бронте вивчала газети та журнали, що допомогли їй розібратися у складності та суперечливості луддистського руху. Письменниця не тільки наводить реальні факти, але й осмислює їх з позиції власних переконань. Власні думки Бронте вкладає в уста Вільяма Феррена, який стверджує, що «винаходи винаходами, їх не зупиниш. І все ж неправильно, що бідняки повинні помирати з голоду» [1, с. 143].

У романі Бронте наділяє луддитів рисами, що притаманні чартистам: робітники не є розлюченим, неконтрольованим натовпом; навпаки – вони організована, свідома спільнота, що об'єднана почуттям солідарності. Ця своєрідна ідеалізація є свідченням глибоких демократичних переконань письменниці.

«Шерлі» – реалістичний роман, перш за все, тому, що образи персонажів, їх поведінка і стосунки визначаються не їх суб'єктивною волею, а соціально обумовленою необхідністю. Так, один з негативних героїв роману, Роберт Мур, позбавлений будь-якого демонічного забарвлення. Він є типовим представником капіталістичного класу – не злочинцем, не тираном, а звичайним підприємцем, для якого економічна доцільність важливіша за людське співчуття.

У зображенні фабрики та діяльності її власника, зокрема щодо експлуатації дитячої праці, Бронте свідомо відмовляється від відверто емоційного чи мелодраматичного тону. Її стриманість не є випадковою: вона відображає чітку моральну, громадянську і ідейно-політичну позицію письменниці. Вона ніби навмисне не дозволяє емоційному заступати соціальне, оскільки розуміє, що речі, які вона зображає, стосуються не сфери почуттів, а соціально вмотивованих вчинків, оскільки не вірить у доброту господарів як засіб вирішення класового конфлікту.

Іншою темою, представленою у романі є критичне осмислення «реформаторів», представником яких є фабрикант Хайрам Йорк. Шерлі, через думки якої можна прочитати погляди самої Бронте, вбачає у поступливості і реформістських переконаннях Йорка безпринципність, лицемірство та брехню: «Ці смішні, нерозумні крики одного класу – неважливо, аристократів чи демократів – і обмовляння ним іншого... всі ці групові чвари, партійна ненависть, будь-яка тиранія під виглядом свободи – все це я заперечую, від всього умиваю руки» [1, с. 260].

Шерлі розуміє, що Йорк поступиться своїм реформаторським переконанням, щойно отримає владу. На противагу йому, пастор Холл здатен любити людей незалежно від їх соціального статусу, багатства чи впливовості. Саме безкорисність і гуманізм роблять Холла носієм авторського ідеалу.

Прояв цього ідеалу можна побачити і в «переродженні» Роберта Мура: його тяжко ранять бунтівники, що спонукає героя переглянути свої життєві орієнтири та моральні цінності. Хоч подібна трансформація і

видається надто романтизованою, саме в ній простежуються моральні переконання Бронте, її віра в людяність.

Отже, у своєму другому романі Шарлотта Бронте порушує складні та важливі проблеми: боротьбу робітників за свої права, класові суперечності, революційні рухи. «Шерлі» відзначається лаконічним історизмом і фактизмом у зображенні подій, персонажів і стосунків між ними. Бронте не лише відображає соціально-історичний контекст Англії початку ХІХ століття, а й переосмислює реалії того часу, доповнюючи сюжет власними поглядами, що співпадають із передовими переконаннями того часу.

Література:

1. Бронте Ш. Шерлі. Харків : Книжковий Клуб “Клуб Сімейного Дозвілля”, 2011. 576 с.

2. Diniejko A. Shirley As a Condition-of-England Novel. The Victorian Web. URL: <http://www.victorianweb.org/authors/bronte/cbronte/diniejko.html> (дата звернення: 04.05.2025).

УДК 821-311.5/.6(73).09-055.2

*Є. О. Молотковець, студентка гр. 202-ФФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Наук. керівник – викладач Н. В. Роменська*

ФЕМІНІСТИЧНІ МОТИВИ У РОМАНІ БОННІ ГАРМУС “УРОКИ ХІМІЇ”

Роман “Уроки хімії” – світовий бестселер 2022 року, що висвітлює становище жінок у патріархальному суспільстві США 50–60-х років ХХ ст. Сюжет розгортається навколо головної героїні, Елізабет Зотт, науковиці у галузі хімії, випускниці Каліфорнійського університету. На тлі персонажів, що відповідають усталеним стереотипам, Зотт постає яскравим прикладом жінки, що прагне до самореалізації. Події роману демонструють упереджене ставлення до жінок в академічному, професійному та особистому житті.

Ще за часів навчання в університеті головна героїня стикається із несприйняттям жінок у науковому середовищі. Прагнучи здобути науковий ступінь, вона терпить щоденні приниження – доторки, хтиві слова, огидні натяки з боку керівництва. Магістратуру Елізабет все ж таки закінчує, але зіштовхується з новим викликом: скандальне звільнення через сутичку із професором. Той, не бажаючи визнати власну помилку в обрахунках, вдарив студентку, що наважилися піддати сумніву його